

Mirasçıların SGK İdari Para Cezalarından Sorumluluğu: Cezaların Şahsiliği İlkesi, Tüzel Kişilik Temsilcilerinin Vefatı ve Ölüm Aylıklarının Haczedilemezliği

Mahmut Çolak

İş ve Sosyal Güvenlik Danışmanı

Tarih: 13.08.2026

Kaynak: Anayasa 38'inci madde, 6183 sayılı Kanun 7'nci madde, 5510 sayılı Kanun 93 ve 102'nci maddeler, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (605 ve 606'ncı maddeler) ile Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E. 1983/8965, K. 1983/8919

Kısa Cevap

Gerçek kişi işveren öldüğünde, idari para cezalarının mirasçılara geçeceğine dair aksine bir hüküm bulunmadığı sürece, Anayasanın 38'inci maddesindeki **cezaların şahsiliği** ilkesi gereği cezanın tahsilinden vazgeçilmesi (terkin) gerekir. Buna karşılık borç bir **tüzel kişiye** aitse, tüzel kişinin borçlarından sorumlu gerçek kişinin (kanuni temsilci, ortak vb.) ölümü hâlinde mirası reddetmemiş mirasçılar bakımından 6183 sayılı Kanunun 7'nci maddesi uygulanır. Mirasçılar, mirasın açılmasından itibaren **üç ay** içinde mirası reddedebilir; tereke borca batıksa miras **hükmen reddedilmiş** sayılır. SGK'nın bağladığı gelir, aylık ve ödenekler ise 5510 sayılı Kanunun 93'üncü maddesi uyarınca nafaka borçları dışında **haczedilemez**.

Cezaların Şahsiliği İlkesi

Ceza hukukunun temel ilkelerinden biri olan cezaların şahsiliği, Anayasanın 38'inci maddesinde "Ceza sorumluluğu şahsidir." şeklinde hükme bağlanmıştır. Bu kural uyarınca her gerçek kişi yalnızca kendisinin işlediği fiillerden sorumlu tutulabilir. Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından kesilen idari para cezalarında borçlunun ölümü hâlinde cezanın mirası reddetmemiş mirasçılardan talep edilip edilemeyeceği, borçlunun **gerçek kişi işveren** mi yoksa **tüzel kişinin kanuni temsilcisi** mi olduğuna göre farklılık gösterir.

Gerçek Kişi Borçlunun Ölümü

İdari para cezalarının düzenlendiği özel kanunlarda borçlunun ölümü hâlinde cezanın mirasçılara geçeceğine dair aksine bir hüküm bulunmadığı sürece, Anayasanın 38'inci maddesindeki şahsılık ilkesi gereğince vefat eden gerçek kişi borçlunun idari para cezalarının **tahsilinden vazgeçilmesi (terkin edilmesi)** gerekir.

Tüzel Kişi Borçlarında Temsilcinin Ölümü

İdari para cezası borcu doğrudan bir **tüzel kişiye** (limited şirket, anonim şirket vb.) aitse; tüzel kişinin bu borçlarından sorumlu gerçek kişilerin (kanuni temsilci, üst düzey yönetici, şirket ortağı vb.) vefatı hâlinde, tüzel kişiliğin ödenmeyen borçları bakımından mirasçılarının sorumluluğu gündeme gelir.

- **6183 sayılı Kanunun 7'nci maddesi:** Borçlunun ölümü hâlinde, mirası reddetmemiş mirasçılar hakkında da amme alacaklarının tahsiline ilişkin hükümler uygulanır.

Mirasın Reddi, Hükmen Red ve Aylıkların Haczedilemezliği

- **Mirasın reddi:** 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 606'ncı maddesi uyarınca miras, **üç ay** içinde reddolunabilir. Yasal mirasçılar için bu süre mirasçı olduklarını öğrendikleri tarihten işlemeye başlar; ret, sulh hukuk mahkemesine yapılacak beyanla olur.
- **Hükmen red:** 4721 sayılı Kanunun 605'inci maddesinin ikinci fıkrasına göre, ölüm tarihinde miras bırakanın ödemedi aczi açıkça belli veya resmen tespit edilmişse **miras reddedilmiş sayılır**. Bu ilke Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin E. 1983/8965, K. 1983/8919 sayılı kararında da ifade edilmiştir.
- **Gelir, aylık ve ödeneklerin haczedilemezliği:** 5510 sayılı Kanunun 93'üncü maddesi uyarınca sigortalılar ve hak sahiplerinin gelir, aylık ve ödenekleri, nafaka borçları dışında haczedilemez. Ayrıca ölüm aylığı alınması, mirasın benimsendiği (kabul edildiği) anlamına gelen bir davranış değildir.

Şirket Ortakları ve Hak Sahipleri İçin Operasyonel Notlar

Daha önceki sirkülerlerimizde (2026/124) KVKK'nın sadakat kartlarına ilişkin süre uzatım kararını ve (2026/123) Anayasa Mahkemesinin işe iade arabuluculuk kararını incelemiştik. Vefat durumlarında karşılaşılabilecek SGK borç ve cezalarında atılması gereken adımlar:

- **Tereke tespiti ve üç aylık süre:** Şirket kanuni temsilcisi veya ortağının vefatı hâlinde, mirasçılarının ödeme emirleriyle karşılaşmaması için üç aylık yasal süre içinde tereke tespiti yapılmalı ve gerekiyorsa mirasın reddi yoluna gidilmelidir.

- **Ödeme emrine itiraz ve dava yolu:** Gerçek kişi işverenin ölümü hâlinde mirasçılara tebliğ edilen idari para cezası ödeme emirlerine karşı, cezaların şahsiliği ilkesi öne sürülerek süresi içinde Kuruma itiraz edilmelidir. İtirazın reddi hâlinde açılacak dava, 5510 sayılı Kanunun 102'nci maddesi uyarınca **idare mahkemesinde** görülür; prim borçlarına ilişkin uyuşmazlıklarda ise iş mahkemesi görevlidir.
- **Aylık hesaplarının korunması:** Hak sahiplerine bağlanan ölüm/yetim aylıklarının 5510 sayılı Kanunun 93'üncü maddesi kapsamında haczedilemez olduğu, haciz işlemi uygulanması hâlinde ileri sürülmelidir.

SGK idari para cezaları, takipli amme alacakları ve mirasın reddi süreçlerine ilişkin değerlendirmeler için danışmanlık kadromuzla iletişime geçebilirsiniz.

Sık Sorulan Sorular

Gerçek kişi işverenin idari para cezası mirasçılara geçer mi?

Özel kanunda aksine hüküm bulunmadığı sürece geçmez; cezaların şahsiliği ilkesi gereği tahsilinden vazgeçilmesi gerekir.

Şirket borcundan mirasçı sorumlu olur mu?

Borç tüzel kişiye aitse ve tüzel kişinin borcundan sorumlu gerçek kişi vefat etmişse, mirası reddetmemiş mirasçılar hakkında 6183 sayılı Kanunun 7'nci maddesi uygulanır.

Miras ne kadar sürede reddedilebilir?

4721 sayılı Kanunun 606'nci maddesi uyarınca üç ay içinde; ret beyanı sulh hukuk mahkemesine yapılır.

Tereke borca batıksa ne olur?

Ölüm tarihinde miras bırakanın ödemedi aczi açıkça belli veya resmen tespit edilmişse miras reddedilmiş sayılır (hükmen red).

Ölüm aylığı haczedilebilir mi?

Hayır. 5510 sayılı Kanunun 93'üncü maddesi uyarınca gelir, aylık ve ödenekler nafaka borçları dışında haczedilemez.

İdari para cezası davası hangi mahkemede görülür?

5510 sayılı Kanunun 102'nci maddesi uyarınca idare mahkemesinde; prim borcu uyuşmazlıklarında ise iş mahkemesinde.

Resmî Kaynaklar

- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (7'nci madde — ölüm hâlinde takip)
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (93'üncü madde — devir, temlik, haciz ve zamanaşımı; 102'nci madde — idari para cezaları)
- 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (605'inci madde — hükmen red; 606'ncı madde — ret süresi)
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 38'inci madde (suç ve cezalara ilişkin esaslar — ceza sorumluluğunun şahsiliği)
- Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, Esas: 1983/8965, Karar: 1983/8919

Bu sirküler genel bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Somut uygulama öncesinde ilgili resmî kaynakların güncel hâli ve şirketin özel koşulları ayrıca değerlendirilmelidir.

PROZON'DAN

Yazılım, danışmanlık ve ücretsiz araçlar

YAZILIM VE HİZMET

Bordro ve Özlük Yazılımı

Karmaşık bordroyu tek motorda çalıştırın.

prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/

Bordro Outsource

Operasyon bizde, ekran ve veri sizde.

prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/

Ar-Ge, Teknopark, TEKMER

Kurgu, başvuru ve muafiyet süreçleri.

prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/

ÜCRETSİZ ARAÇLAR

Hesap Makineleri

Bordro ve tazminat hesapları; üyelik gerekmez.

prozon.net/hesap-makineleri/

Analiz Merkezi

Teknopark ve teşvik analizleri.

analiz.prozon.net

Yıllık Parametreler

SGK ve vergi parametreleri, yıl yıl.

prozon.net/yillik-parametreler/

GÜNCEL KALIN

Mevzuat Takvimi

Beyan ve ödeme günleri tek takvimde.

prozon.net/mevzuat-takvimi/

Mevzuat Sirküleri

Haftada üç gün, ücretsiz e-posta bülteni.

prozon.net/sirkuler/#bulten

Bu belge <https://prozon.net/sirkuler/mirascilarin-sgk-idari-para-cezalarindan-sorumlulugu-cezalarin-sahsiligi-ilkesi-tuzel-kisilik-temsilcilerinin-vefati-ve-olum-ayliklarinin-hacedilemezligi/> adresindeki sirkülerden 21.09.2026 01:27 tarihinde üretilmiştir. Mevzuat değişebilir; güncel metin için siteyi ziyaret edin. Sirküler, bilgilendirme amaçlıdır; somut olaylar için danışmanlarımızla görüşün.

Prozon Kurumsal Teknoloji Çözümleri A.Ş. · Artan Plaza, Bağlarbaşı, Feyzullah Cd. No:140 Kat:5, 34844 Maltepe / İstanbul · +90 216 808 02 39 · bilgi@prozon.net